

Euroszkepticizmus a nemzetközi partnerség szemszögéből

Euroskepticizmus z pohľadu
medzinárodného partnerstva

Euroscepticism from the perspective of
international partnership

**Funded by
the European Union**

Az Euroszeptizmus témaköre egyre inkább foglalkoztatja az Európai Unió tagállamait és azon belül élő nemzeteket, kormányzati pártokat. Többen, többféleképpen definiálják, kutatják kialakulásának okait, határozzák meg formáit és találnak rá javaslatokat, hogyan lehet küzdeni az euroszeptizmus ellen. Dúró József (a BCE Politikatudományi Doktori Iskola-jának doktoranduszhallgatója) írásából merítve az egyes tagországokon belüli pártok nézete alapján alapvetően hét kategóriát különböztet meg, melyek lefedik teljes egészében az Európai Unióval szembeni kritikákat, ugyanakkor átfedés nincs köztük. A kategóriák alapján létezik szuverenitás alapú, demokrácia alapú, baloldali, regionális-etnikai alapú, semlegesség alapú, kelet-európai és agrár alapú euroszeptizmus.

A szuverenitás alapú euroszeptizmus alatt érti, ha egy párt az integrációt, vagy annak valamely részét azért ellenzi, mert a hazája szuverenitását csorbítja. Ezen típus az utóbbi időben meglehetősen elterjedt. A kritika középpontjában a nemzeti szuverenitás és/vagy a nemzeti érdekek sérelmének vélt vagy valós bekövetkezése áll.

A demokrácia alapú euroszeptizmus az Európai Unióban meglévő, úgynevezett „demokrácia-deficit-en” alapul. Az euroszeptizmus ezen fajtája elsősorban a Maastrichti Szerződés után kapott teret, a single-issue euroszeptikus pártok megjelenésével. E pártok közös jellemzője, hogy az európai uniós ügyekre koncentrálnak létre csoportok, melyek nem hosszúéletűek.

A baloldali euroszeptizmus alatt értjük az euroszeptizmus azon válfaját, melyben az érvek klasszikusan a baloldali értékeken nyugszanak. Példával alátámasztva: Európa nem elég szociális, a közös kül- és biztonságpolitika vagy a közös európai hadsereg felállításának bírálata. Az ide tartozó pártok legfőbbjénél antikapitalista és részben globalizáció-ellenes attitűd is megfigyelhető.

A regionális-etnikai alapú euroszeptizmus kategóriája kis túlzással demokrácia-alapú euroszeptizmus is lehetne, hiszen a legtöbb e kategóriába sorolt párt valamilyen formában az EU döntéshozatali mechanizmusait kritizálja. Ugyanakkor indokolt elválasztani ezeket a pártokat a demokrácia alapú euroszeptikusoktól, mert ezen pártok többsége regionalista/szeparatista pártok főképpen a régiókba fektetnek több jogot, regionális sajátosságok mentén bírálnak.

A semlegesség alapú euroszeptizmus elég speciális jelensége az EU-t ért kritikáknak, és egyáltalán nem mondhatni, hogy sok országban sok pártra lenne érvényes. Többségében azokban az országokban lehet erről a jelenségről beszélni, amelyek deklaráltnak semlegesek. Az EU-tagállamok közül így csak Ausztria, Finnország, Írország és Svédország jön számításba. Az ide sorolt pártoknál a szuverenitás nem központi kérdés, sokkal inkább közös hadsereg felállítása miatt létrejövő katonai szövetségi rendszerből (WEU) való kimaradás igényéről van szó.

Az agrár alapú euroszeptizmus értjük azt, amikor egy párt az EU-val szembeni kritikáját hangsúlyosan az agrárium irányából fogalmazza meg. Ezen bírálatok alapja leginkább abból fakad, hogy a Közös Agrárpolitika az EU költségvetésében egyre kevesebb pénzt kap. A másik kényes kérdés e témában a külföldiek földvásárlásának engedélyezése, mely több tagállamban váltott és vált ki a mai napig komoly vitákat.

A kelet-európai euroszeptizmus része az anti-globalizmus mellett az is, hogy a térségbe a 1989–90 tájéka-n végbement politikai átalakulásokat követően jelentős mennyiségű külföldi tőke áramlott be, amelyet ezek a pártok gyakran hazájuk felvásárlásaként élnek

**Funded by
the European Union**

meg. Ez az EU-n belül ún. keleteurópai jelenség, hiszen nehéz olyan esetet elképzelni, amikor egy nyugat-európai euroszkeptikus párt amiatt aggódik, hogy a kelet-európai tagállamok „felvásárolják” őket. Ugyanakkor a nyugat-európai euroszkeptikus pártok egy csoportja erősen bevándorlás-ellenes retorikát használ, legkevésbé foglalkoznak a közös európai gyökerekkel rendelkező, hasonló kultúrájú kelet-európai bevándorlókkal, sokkal inkább a muszlim és kelet-ázsiai migránsok vannak célkeresztben.

Megfigyelhető tehát, hogy a tagállamokban működő pártoknak meg van a saját elképzelése, aggodalma és problémája. Mindezek kihatással vannak a tagállamokban élő lakosságra is, akik a sokszor a tájékoztatatlanság, az információdömping és a hoaxok útvesztőjébe kerülnek, így nehezen tudnak határozott véleményt formálni, reálisan gondolkodni és döntéseket hozni. Kicsit sem egyszerű a mai káoszban megtalálni az igazságot és egyensúlyt, így szükség van arra, hogy az emberek megfelelő minőségű információt kapjanak, értsék

meg az EU-n belüli történéseket és legyenek tájékoztatva arról, hogy azok minként befolyásolják az ő életüket és milyen hatással van a családjuk életére; milyen következményei lehetnek az egyes intézkedéseknek. Szükséges olyan platformokat kínálni az emberek számára, ahol tájékozódni tudnak, ahol megtudják osztani tapasztalataikat, és valós véleményt formálni. Móráhalom ezt a lehetőséget 2021-ben biztosítani tudta, a CERV-2021- CITIZENS-TOWN program keretén belül megvalósított **„Az euroszkepticizmus kihívásainak platformja”** című pályázata segítségével, melyet az Európai Unió támogatott. A rendezvényt egy konferenciával kapcsoltuk össze, mely a program része volt. A települések találkozóját indokolta egyrészt, hogy az utóbbi időben egyre nagyobb az euroszkeptikusok köre, akik számára szükséges volt, hogy beszélgessünk, megismerjük a kialakult nézeteiket és a szkepticizmus mögött megbúvó okokat. A több órán tartó konferencia lehetőséget kínált a lakosság és a vendégek számára, akik a Móráhalom partnerségének bemutatkozása mellett (Lovosice – CZ, Uniejów – PL, Comuna Sanmartin RO, Orasul Jimbolia RO, Municipality of Temerin SRB, City of Zrenjanin SRB, Regiónia Danubius - Svodín SK, és további vendégelőadók a CESCO-tól és a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karáról) az euroszkepticizmus témakörében is hallhattak értékes, informatív előadásokat.

Projektünk arra törekedett, hogy az emberekben kialakult téves nézeteket eliminálja, a nézeteltéréseket kiegyenlítse és magyarázatot adjon a lakosság kérdéseire. A projekt prioritásai egyeznek a CITIZENS-TOWN prioritásaival, azaz, az euroszkepticizmus leküzdése érdekében fontosnak tartjuk:

- A közös európai identitás megerősítését, a közös történelmi emlékezet kialakításával
- Az Unió működésének jobb megismerését
- Az aktív részvételt az uniós szakpolitikák alakításában
- A nemzeti kultúrák közötti párbeszédet
- A kisebbségekkel szembeni tolerancia,

**Funded by
the European Union**

a társadalmi polarizáció mérséklését.

A kiadvány további részében a teljesség igénye nélkül egy összefoglaló készült a konferencián elhangzott előadásokról, az euroszepticismus témakörében kialakult nézetekről és véleményekről, melyekkel a projekt partnertelepülései, valamint a vendégelőadók foglalkoztak. Több előadás az EU -hoz való csatlakozás sikertörténete is, melyet mindenképpen pozitívan értékelünk.

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának előadója, Jarmo Gombos a „Brexit: Kihívások és lehetőségek” című előadásában az alábbi témákat boncolgatta:

- Lehetőségek és kihívások az Egyesült Királyság számára
- Lehetőségek és kihívások az Európai Unió számára
- A Brexit hatásainak értékelésével kapcsolatos problémák
- Következtetések

Jarmo Gombos körül járta a Brexit témakörét és megvizsgálta annak hatását és jelentőségét az Egyesült Királyság és az Európai Unió nézőpontjából is. Az Egyesült Királyság 2020. január 31-én kilépett az Európai Unióból, ugyanakkor a kilépést az Európai Unió és az Egyesült Királyság által elfogadott megállapodás alapján egy 2020. december 31-ig tartó átmeneti időszak követte. Ebben az átmeneti időszakban az Egyesült Királyságban továbbra is az uniós jogot kellett alkalmazni, az uniós jogban a tagállamok körébe az Egyesült Királyságot (továbbá EK) továbbra is bele kellett érteni.

Gombos témái voltak: mennyiben sikerült kivívnia az EK a szuverenitását, Észak-Írország és Skócia helyzetét, a bevándorlás kérdéskörének helyzetét, a határok ellenőrizhetőségét, a vízumkérdést, a külföldi munkavállalók és a harmadik országokból érkező bevándorlók kérdését, valamint a COVID-19 helyzetkezelését. Az általában euroszeptikus pártok enyhítettek álláspontjukon, miután látták a brit kudarcot. Elveszítette az egyik legnagyobb gazdaságát és lakosságának jelentős részét.

Az Egyesült Királyság esetében: részleges siker könyvelhető el a szuverenitás és a határok terén; kudarc a kereskedelem és az NHS finanszírozása terén.

Az EU számára: siker az idegenek terjedésének megakadályozásában és a szabályalkotó szerep megőrzésében. Kudarc az együttműködés elmélyítésének és zökkenőmentesítésének lehetőségeinek felmérésében.

CESCI, Melinda Benczi és Océane Menu a „Bevezetés az Európai Unió döntéshozatali folyamataiba” című előadásban az alábbi témákról beszéltek:

- Mi az Európai Unió?
- Mit jelent az EU döntéshozatali folyamata?
- Hogyan befolyásolják az uniós döntések az emberek mindennapi életét?
- Hogyan befolyásolhatják az európai polgárok az uniós döntéseket?

Az uniós határozatok és eredmények előnyei közé sorolták a békét és stabilitást, az Euro egységes pénznemet, a szabad mozgás szabadságát (egységes piac, schengeni térség), az egységes piac meglétét, a feltételezett egységességet a tagállamok szabályozása között, a regionális növekedési alapok (kohéziós alapok) biztosítását, a jobb munkahelyek létesítését, valamint a munkavállalók védelmét és az Erasmus+ programot.

Az uniós határozatok és eredmények hátrányai közé sorolták a szabályozások/szükségletek

**Funded by
the European Union**

teljesítésének nehézségeit, kevesebb nemzeti szuverenitást, túlsúlyfolságot a bevándorlás miatt, a gazdasági kapcsolatot a tagállamok között, összetett és lassú rendszer, a jogharmonizáció a nemzeti és helyi sajátosságok rovására, a reprezentativitás és a polgárok részvételének hiánya az EU döntéshozó szerveiben.

Hangsúlyozták a határon átnyúló együttműködésben való részvétel jelentőségét, mint a polgárokhoz legközelebb álló lehetőség, hogy az EU-hoz közelebb kerüljenek. Kiemelték a CESCO jelentőségét és munkásságát, mely egy olyan magyar egyesület, amelynek célja a közép-európai (állam)határok elválasztó hatásainak csökkentése. Kutatásokat végez, stratégiai terveket dolgoz ki, projekteket készít és valósít meg, támogatja a határon átnyúló együttműködéssel foglalkozó szakembereket, és részt vesz a nemzeti és uniós szintű politikai döntéshozatalban.

Uniejów Önkormányzatától érkező képviselő előadásában beszámolt az **„Unió Alap sikeréről az Uniejó-wi Önkormányzat példája alapján”**.

A település bemutatkozása annak alapján zajlott, hogy Lengyelország EU csatlakozásának köszönhetően milyen pozitív változásokon keresztül ment Uniejów települése. Az EU-s forrásoknak köszönhetően több beruházásra tudtak szert tenni. A település gazdag geotermikus vízforrással, kiterjedt idegenforgalmi infrastruktúrával, környezeti erőforrásokkal, történelmi kastéllyal (XIV. századi), amelyet XIX. századi parkkomplexum vesz körül; a Warta folyó vonzerőjével, gazdag kulturális potenciállal, városi-kultúrtörténeti látnivalókkal és jól prosperáló ingatlangazdálkodással jellemezhető.

Az előadó felvázolta Uniejów társadalmi-gazdasági helyzetét a beruházás előtti időszakban.

- a könnyűipar hanyatlása,
- a nagy munkahelyek hiánya,
- magas munkanélküliség,
- a társadalom elszegényedése;
- a gazdasági tevékenység túlsúlya a mezőgazdasági szektorban,
- a szolgáltatási szektor kis aránya;
- nincs fűtési hálózati infrastruktúra;
- a geotermikus erőforrások kihasználatlansága;

1999-ben megalakult a Geotermia Uniejów Sp. z o.o. vállalat, 2000-2001-ben pedig az első épületeket a geotermikus fűtési rendszer kiépítésével kezdték el fűteni.

Lengyelország 2004. május 1-je óta tagja az Európai Uniónak és ez áttörést hozott a település életében. Számos EU beruházást valósítottak meg, példákkal alátámasztva az alábbiakat:

-„UZDROWISKO UNIEJÓW PARK” Orvosi részleg humán

egészségügyi intézetét alapították meg

-Felújították a XIV. századi Érseki Kastélyt

-Felújították a HOTEL & SPA LOVAG kastélyt

-Áthelyezték a szélmalmot és létrehozták a szélmalomfarmot

**Funded by
the European Union**

- Rekonstruáltak egy épületet, mely a művészek elvonulásához, alkotásához volt szükséges
- Fűtött futballpályakomplexum megépítése
- Közvilágítási hálózat korszerűsítése, modernizációja – fények városa
- Geotermikus hálózat kiépítése
- Könyvtár rekonstrukciója
- Iskolaprogram digitalizációja
- Thermal Spa komplexum 1-2-3-as szakaszának teljes kiépítése
- 2022-ben Uniejów rákerült az UNESCO SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG listájára.

Vasile Pop az E-TRANSPORT projektmenedzsere Jimbolia és Mórahalom együttműködéséről beszélt, mely egy 2013-2014-ben Jimbolia városa Mórahalom városával partnerségben sikeresen megvalósított Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében zajlott. A pályázat keretében fenntartható vízgazdálkodási infrastruktúra kidolgozásán dolgoztak a magyar-román határ menti régióban: ESUWATER (a program szlogenje: Két ország, egy cél, közös siker!).

2019. március 1-jén Jimbolia és Mórahalom városa új útra léptek: az Interreg V-A Románia-Magyarország program keretében finanszírozott "Zöld közlekedés - Fenntartható mobilitás fejlesztése Jimbolia és Mórahalom testvérvárosaiban", rövidítve E-Transport projekt megvalósításán dolgoztak. A program szlogenje: Partnerség egy jobb jövőért! A projekt a két testvérváros, Jimbolia és Mórahalom közötti együttműködés egy új területének, a tömegközlekedésnek az útját nyitotta meg.

A projekt fő célkitűzései egy környezetbarát tömegközlekedési rendszer létrehozása, a helyi tömegközlekedés fejlesztése Jimboliában és Mórahalmon, valamint a román-magyar határ két oldalán lévő közösségek közötti kapcsolatok erősítése voltak.

A projekt részeként Jimbolia két, a közlekedési rendszer kiépítéséhez szükséges kisbuszt vásárolt, parkolót épített elektromos járművek töltőállomásával, "digitális fát" telepített Wi-Fi kapcsolattal, Mórahalom pedig egy elektromos kisbuszt vásárolt és két töltőállomást épített parkolóval.

Jimbolia 2022. július 1-jén indította el az ingyenes tömegközlekedési rendszert Jimboliában. A helyi útvonalakon kívül havonta legalább egyszer kirándulást szerveznek a mórachalmi projektpartnerhez.

A Mórahalom és a Jimbolia közötti együttműködés számos partnerség kialakulásához vezetett különböző területeken, amelyekből a partnerek a tapasztalatcserék révén bővítik szakterületüket, hozzájárulva ezzel az egyazon európai családba tartozó két ország közötti határ elmosódásához.

Regiónia Danubius képviselőjében Szőgyén Község polgármestere, Méri Szabolcs mutatta be a települést és szintén hangsúlyozta az Európai Unió források jelentőségét, és értéknövelő hatását a település életében. Szőgyén jelenleg a népességfogyást tapasztalja, a fiatal generáció aggasztó csökkenésével, ami a lehetőségek, a szociális szolgáltatások és az oktatás minőségének hiányosságaival függ össze a településen. Ezért Szőgyén célja, hogy támogassa a fiatalok pozitív fejlődésével kapcsolatos tevékenységeket. Hosszú távon a község arra törekszik, hogy modern, EU-párti városként építse ki és erősítse pozícióját, erős polgárközpontú programmal. A városnak komoly hagyománya van a hosszú távú együttműködésben a lengyelországi, csehországi, romániai, szerbiai és magyarországi nemzetközi partnertelepülésekkel. 2014-ben Szőgyén elnyerte az Európai Diploma Díjat az európai értékek népszerűsítéséhez való aktív hozzájárulásért és az európai eszmék támogatásáért. Jelen projekt keretében pedig

**Funded by
the European Union**

települési szinten is összekapcsolódott Szógyén és Mórahalom, akik közös tervek útján kívánják a friss barátságot fenntartani.

A hivatalos előadások, értekezések és viták mellett a rendezvényen résztvevő vendégeket, a lakosságot is megkérdezték az euroszepticismus kérdéskörével kapcsolatban, valamint nyilatkoztak arról is, hogy mi a véleményük az EU-ról, miért jó, vagy éppen kevésbé jó az ő szemszögükből az EU-hoz tartozni. Az alábbi hozzászólások születtek:

-Az Európai Unió meg fog maradni, de csak akkor, ha összefognak a tagországok és lenne egy olyan jövőbeli ideológia, ami minden állam számára megfelelne; így egy jó európai közösség alakulhatna ki. Ezzel erős gazdaságot, működő belső export-importot tudnának generálni.

-Az megosztottságot érzi az EU jövőjében, ami nem jelent jót.

-Nagyon szerencsések vagyunk, hogy az Európai Unióban élhetünk, mert megkönnyíti az utazást, a vámunió miatt előnyös a kereskedelem számára.

-Nem szeretem a politikát, nem folyok bele, így nem szeretem ezt a témát, elhatárolódom

-Az EU-nak ebben a formában nincs jövője, nem látok benne opciót

-Az európai értékek fontosak, de az EU jövője nehezen látszik, mert vannak problémák, az unión belül sincs egységesség, de ennek ellenére úgy gondolom, hogy az európaiaknak össze kellene fogniuk és az európai értékeket képviselniük.

-A mi országunk (Szerbia) még nem csatlakozott az EU-hoz. Amint csatlakozna biztosan foglalkoztatna jobban ez a téma, de így egyelőre még nem.

-A mi országunk (Szerbia) is csatlakozni szeretne az EU-hoz, viszont az elmúlt évek történései és a háború miatt ez a folyamat stagnál. Bízom benne, hogy a háború megszűnik és az EU fejlődni fog tovább.

-Nem vagyok szélsőséges gondolkodású: mindenki azt gondol, amit akar az EU-ról.

-Vannak olyan emberek, akik az EU létezése mellett vannak és vannak, akik annak széthullásáról beszélnek. A Brexit óta látni vélek változásokat, de én örök optimista vagyok.

-Ha egy szervezet tagja vagyunk (EU), akkor egy szabálykövetést mindenkinek muszáj lenne tanúsítania.

A hozzászólások mellett többször elhangzott még pozitívként pl. a szlovákiai képvisellettől, a közös euró pénznem pozitív hatása, a szabad utazás a határok között, a kevesebb adminisztratív ügyintézés az EU tagországain belül utazások alkalmával, a testvériskolák szorosabb együttműködése, az EU által támogatott határmenti együttműködési programok, pályázatok.

Összességében elmondható, hogy bármilyen feszültség és széthúzás szele is érezhető ma a tagállamok között az Európai Unión belül, a települések és azon lakosai, a béke és az EU megmaradása érdekében teszik le a voksukat. Az euroszepticismus fogalmát tekintve pedig kiderült, hogy még inkább több olyan platformot kellene kínálni a lakosság számára, ahol az ezzel kapcsolatos érzéseiket megoszthatnák, mindemellett az ezzel kapcsolatos, megfelelő mértékű információszolgáltatás nyújtással. Fontos lenne, hogy az EU tagországok saját nemzeti és kisebbségi nyelvén is elérhetőek legyenek az információk.

**Funded by
the European Union**

Euroskepticizmus je problémom, ktorý čoraz viac znepokojuje členské štáty Európskej únie a národy a vládnuce strany v nich. Existuje mnoho rôznych spôsobov, ako ho definovať, skúmať jeho príčiny, identifikovať jeho formy a navrhovať spôsoby boja proti euroskepticizmu. Jozef Dúró (doktorand na doktorandskom štúdiu politológie BCE) na základe názorov strán v jednotlivých členských štátoch rozlišuje sedem hlavných kategórií, ktoré pokrývajú celú škálu kritiky Európskej únie, ale neprekrývajú sa. Sú to kategórie založené na suverenite, demokracii, ľavicové, regionálno-etnické, neutrálne, východoeurópske a agrárne euroskeptické.

Pod euroskepticizmom založeným na suverenite rozumie, keď sa strana stavia proti integrácii alebo jej časti, pretože narúša suverenitu jej krajiny. Tento typ sa v poslednom čase pomerne rozšíril. Kritika sa zameriava na predpokladané alebo skutočné poškodenie národnej suverenity a/alebo národných záujmov.

Euroskepticizmus založený na demokracii vychádza z takzvaného "demokratického deficitu" v Európskej únii, čo je typ euroskepticizmu, ktorý sa presadil najmä po Maastrichtskej zmluve, keď sa objavili euroskeptické strany, ktoré sa venujú len jednej téme. Spoločným znakom týchto strán je, že vytvárajú skupiny zamerané na otázky EÚ, ktoré nemajú dlhú životnosť.

Ľavicovým euroskepticizmom rozumieme tú odrodu euroskepticizmu, v ktorej sú argumenty klasicky založené na ľavicových hodnotách. Uvediem príklad: Európa nie je dostatočne sociálna, kritika spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky alebo vytvorenie

spoločnej európskej armády. Väčšina strán v tejto kategórii má tiež antikapitalistický a čiastočne antiglobalizačný postoj.

Kategóriu euroskepticizmu založeného na regionálnom a etnickom princípe by sme mohli nazvať aj euroskepticizmom založeným na demokracii, keďže väčšina strán v tejto kategórii v určitej forme kritizuje rozhodovacie mechanizmy EÚ. Je však rozumné oddeliť tieto strany od euroskepticizmu založeného na demokracii, pretože väčšina týchto strán sú regionalistické/separatistické strany, ktoré investujú viac do regiónov a kritizujú ich podľa regionálnych kritérií.

Euroskepticizmus založený na neutralite je pomerne špecifickým fenoménom kritiky EÚ a v žiadnom prípade sa netýka mnohých strán v mnohých krajinách. Vo väčšine krajín možno o tomto fenoméne hovoriť v krajinách, ktoré sú vyhlásené za neutrálne. Z členských štátov EÚ prichádzajú do úvahy len Rakúsko, Fínsko, Írsko a Švédsko. Pre tieto strany nie je hlavnou otázkou suverenita, ale skôr potreba vystúpiť zo systému vojenskej aliancie (ZEU), ktorá sa vytvára na vytvorenie spoločnej armády.

Agrárny euroskepticizmus je taký, keď strana formuluje svoju kritiku EÚ s dôrazom na agrárny sektor. Základom tejto kritiky je najmä skutočnosť, že spoločná poľnohospodárska politika dostáva z rozpočtu EÚ čoraz menej

**Funded by
the European Union**

peňazí. Ďalším pálčivým problémom v tejto oblasti je otázka povoľovania kúpy pôdy cudzincami, ktorá bola a stále je zdrojom značných sporov vo viacerých členských štátoch.

Východoeurópsky euroskepticizmus je okrem antiglobalistickej orientácie aj dôsledkom výrazného prílevu zahraničného kapitálu do regiónu po politických zmenách v rokoch 1989 - 1990, ktoré tieto strany často vnímajú ako prevzatie svojich krajín. Ide o tzv. východoeurópsky fenomén v rámci EÚ, pretože je ťažké predstaviť si prípad, keď sa euroskeptická strana v západnej Európe obáva, že ju "kúpia" východoeurópske členské štáty. Zároveň skupina euroskeptických strán v západnej Európe používa silnú protiimigračnú rétoriku, pričom najmenej sa venuje východoeurópskym migrantom so spoločnými európskymi koreňmi a podobnou kultúrou a najviac sa zameriava na moslimských a východoázijských migrantov. Vidíme teda, že strany v členských štátoch majú svoje vlastné predstavy, obavy a problémy. To má vplyv aj na obyvateľstvo členských štátov, ktoré sa často ocitá v spleti neinformovanosti, informačného dampingu a hoaxov, čo mu sťažuje vytváranie pevného názoru, realistické uvažovanie a prijímanie rozhodnutí.

V dnešnom chaose nie je ľahké nájsť pravdu a rovnováhu, preto je potrebné, aby ľudia dostávali kvalitné informácie, aby pochopili, čo sa v EÚ deje, a aby boli informovaní o tom, ako to ovplyvňuje ich životy a aký to má vplyv na životy ich rodín, aké môžu byť dôsledky akýchkoľvek opatrení. Je potrebné poskytnúť ľuďom platformu, aby boli informovaní, aby sa podelili o svoje skúsenosti a formulovali skutočné názory.

Móráhalom mohol túto príležitosť poskytnúť v roku 2021 v rámci programu CERV-2021-CITIZENS-TOWN prostredníctvom projektu "**Platforma pre výzvy euroskepticizmu**", ktorý financuje Európska únia. Podujatie bolo v rámci programu spojené s konferenciou. Dôvodom stretnutia partnerských obcí bol na jednej strane rastúci počet euroskeptikov, s ktorými bolo potrebné hovoriť, spoznať ich názory a dôvody ich skepticizmu. Niekoľkohodinová konferencia bola príležitosťou pre verejnosť a hostí predstaviť partnerstvo Móráhalom (Lovosice - CZ, Uniejów - PL, Communa Sanmartin RO, Orasul Jimbolia RO, Obec Temerin SRB, Mesto Zrenjanin SRB, Regiónia Danubius - Svodín SK a ďalší hostia z CESCÍ a Fakulty práva a politických vied Univerzity v Szegede) si mohli vypočúť aj hodnotné a poučné prezentácie o euroskepticizme.

Cieľom nášho projektu bolo odstrániť mylné predstavy, zmierniť rozdiely a vysvetliť otázky ľudí. Priority projektu sú v súlade s prioritami projektu CITIZENS-TOWN, t. j. považujeme za dôležité bojovať proti euroskepticizmu:

- Posilnenie spoločnej európskej identity budovaním spoločnej historickej pamäte
- Lepšie pochopenie fungovania Únie
- Aktívna účasť na tvorbe politik EÚ
- Dialóg medzi národnými kultúrami
- Tolerancia voči menšinám a zníženie sociálnej polarizácie.

V ďalšej časti publikácie sa nachádza nevyčerpávajúci prehľad prezentácií, názorov a stanovísk na euroskepticizmus, ktoré vyjadrili partnerské obce projektu a pozvaní rečníci. Viaceré z prezentácií boli aj úspešným príbehom vstupu do EÚ, čo je určite pozitívny vývoj.

Prednášajúci z Fakulty práva a politických vied Univerzity v Szegede Jarmo Gombos sa vo svojej prezentácii "Brexit: výzvy a príležitosti" venoval nasledujúcim témam:

- Príležitosti a výzvy pre Spojené kráľovstvo.
- Príležitosti a výzvy pre Európsku úniu
- Príležitosti a možnosti pre EÚ - príležitosti a

**Funded by
the European Union**

možnosti pre Spojené kráľovstvo.
- Príležitosti a výzvy pre brexit

Jarmo Gombos sa venoval téme brexitu a skúmal jeho vplyv a význam z pohľadu Spojeného kráľovstva aj Európskej únie. Spojené kráľovstvo vystúpilo z Európskej únie 31. januára 2020, ale po vystúpení nasledovalo prechodné obdobie do 31. decembra 2020 na základe dohody medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom.

Počas tohto prechodného obdobia sa malo v Spojenom kráľovstve naďalej uplatňovať právo EÚ a Spojené kráľovstvo malo byť naďalej zahrnuté do pôsobnosti členských štátov v práve EÚ.

Gombos diskutoval o tom, do akej miery sa Spojené kráľovstvo podarilo presadiť svoju suverenity, o situácii v Severnom Írsku a Škótsku, o stave prisťahovalectva, hraničných kontrolách, vízach, zahraničných pracovníkoch a migrantoch z tretích krajín a o riadení programu COVID-19. Zvyčajne euroskeptické strany zmiernili svoj postoj po tom, ako videli britský neúspech. Stratila jednu zo svojich najväčších ekonomík a značnú časť obyvateľstva. Pre Spojené kráľovstvo: čiastočný úspech v oblasti suverenity a hraníc; neúspech v oblasti obchodu a financovania NHS.

Pre EÚ: úspech pri prevencii šírenia cudzincov a zachovanie jej úlohy pri tvorbe pravidiel. Nevyhodnotenie potenciálu pre prehĺbenie a odblokovanie spolupráce.

Melinda Benczi a Océane Menu z CЕСCI sa vo svojej prezentácii "Úvod do rozhodovacích procesov Európskej únie" venovali týmito témam:

- Čo je Európska únia?
- Aký je rozhodovací proces EÚ?
- Ako rozhodnutia EÚ ovplyvňujú každodenný život ľudí?
- Ako môžu európski občania ovplyvniť rozhodnutia EÚ?

Medzi výhody rozhodnutí a úspechov EÚ patrili mier a stabilita, jednotná mena euro, sloboda pohybu (jednotný trh, schengenský priestor), existencia jednotného trhu, predpokladaná jednotnosť predpisov členských štátov, poskytovanie regionálnych fondov na podporu rastu (kohézne fondy), vytváranie lepších pracovných miest a ochrana pracovníkov a program Erasmus+.

Medzi nevýhody rozhodnutí a výsledkov EÚ patrili ťažkosti pri plnení nariadení/potrieb, menšia národná suverenity, preľudnenie v dôsledku prisťahovalectva, hospodárske väzby medzi členskými štátmi, zložitý a pomalý systém, právna harmonizácia na úkor národných a miestnych špecifik, nedostatočná reprezentatívnosť a účasť občanov v rozhodovacích orgánoch EÚ.

Zdôraznili význam účasti na cezhraničnej spolupráci, ktorá je pre občanov najbližším spôsobom, ako sa priblížiť k EÚ. Vyzdvihli význam a prácu maďarského združenia CЕСCI, ktorého cieľom je znížiť rozdeľujúce účinky (štátnych) hraníc v strednej Európe. Vykonáva výskum, vypracúva strategické plány, navrhuje a realizuje projekty, podporuje odborníkov na cezhraničnú spoluprácu a podieľa sa na tvorbe

**Funded by
the European Union**

politiky na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Zástupca obce Uniejów predstavil "Úspech Fondu EÚ na príklade obce Uniejów". Prezentácia obce bola založená na pozitívnych zmenách, ktorými obec Uniejów prešla vďaka vstupu Poľska do EÚ.

Vďaka finančným prostriedkom EÚ mohli uskutočniť viac investícií. Obec sa vyznačuje bohatým zdrojom geotermálnej vody, rozsiahlou infraštruktúrou cestovného ruchu, zdrojmi životného prostredia, historickým hradom (14. storočie) obklopeným parkovým komplexom z 19. storočia, atraktivitou rieky Warta, bohatým kultúrnym potenciálom, mestskými kultúrno-historickými atrakciami a prosperujúcim sektorom nehnuteľností.

Spravodajca načrtol sociálno-ekonomickú situáciu v Uniejówe pred investíciou.

- úpadok ľahkého priemyslu,
- nedostatok veľkých pracovných miest,
- vysoká nezamestnanosť,
- sociálne ochudobnenie;
- prevaha hospodárskej činnosti v poľnohospodárskom sektore,
- nízky podiel sektora služieb;
- chýbajúca infraštruktúra vykurovacej siete;
- nedostatočné využívanie geotermálnych zdrojov;

V roku 1999 bola založená spoločnosť Geotermia Uniejów Sp. z o.o. a v rokoch 2000-2001 boli inštaláciou geotermálneho vykurovacieho systému vykurované prvé budovy. Poľsko sa stalo členom Európskej únie 1. mája 2004, čo znamenalo prelom v živote obce. Realizovalo sa viacero investícií EÚ, ako napríklad:

- "UZDROWISKO UNIEJÓW PARK" Inštitút zdravia ľudí lekárskeho oddelenia bol založený
- Obnova arcibiskupského hradu zo XIV. storočia
- HOTEL & SPA LOVAG Castle bol zrekonštruovaný
- Premiestnenie veterného mlyna a zriadenie farmy veterných mlynov
- Zrekonštruoval budovu, ktorá sa využíva na útočisko umelcov a tvorivú prácu
- Výstavba komplexu krytých futbalových ihrísk
- Modernizácia siete verejného osvetlenia - Mesto svetiel
- Výstavba geotermálnej siete
- Rekonštrukcia knižnice
- Digitalizácia školského programu
- Dokončenie výstavby 1-2-3 fázy komplexu termálnych kúpeľov
- V roku 2022 bol Uniejów zapísaný do zoznamu UNESCO KULTÚRNE DEDIČSTVO KULTÚRY ŽIVOTA.

Vasile Pop, projektový manažér E-TRANSPORT, hovoril o spolupráci medzi mestami Jimbolia a Mórahalom, ktorá bola úspešne realizovaná v rokoch 2013-2014 v spolupráci s mestom Jimbolia v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarsko - Rumunsko 2007 - 2013. V rámci projektu pracovali na rozvoji udržateľnej infraštruktúry vodného hospodárstva v maďarsko-rumunskom pohraničí: ESUWATER (slogan programu znie: Dve krajiny, jeden cieľ, spoločný úspech!).

1.marca 2019 sa Jimbolia a mesto Mórahalom vydali na novú cestu: pracovali na realizácii projektu "Zelená doprava - rozvoj udržateľnej mobility v sesterských mestách Jimbolia a Mórahalom", skrátene E-Transport, finan-

**Funded by
the European Union**

covaného z programu Interreg V-A Rumunsko-Maďarsko. Heslo programu znie: Partnerstvo pre lepšiu budúcnosť! Projekt otvoril cestu k novej oblasti spolupráce medzi partnerskými mestami Jimbolia a Mórahalom: verejnej doprave.

Hlavným cieľom projektu bolo vytvoriť systém verejnej dopravy šetrný k životnému prostrediu, zlepšiť miestnu verejnú dopravu v obciach Jimbolia a Mórahalom a posilniť väzby medzi obcami na oboch stranách rumunsko-maďarskej hranice.

V rámci projektu Jimbolia kúpila dva minibusy na vybudovanie dopravného systému, vybudovala parkovisko s nabíjacími stanicami pre elektrické vozidlá, nainštalovala "digitálny strom" s Wi-Fi pripojením a Mórahalom kúpila elektrický minibus a vybudovala dve nabíjacie stanice s parkoviskom.

Spoločnosť Jimbolia spustila 1. júla 2022 systém bezplatnej verejnej dopravy v meste Jimbolia.

Okrem miestnych trás sa aspoň raz mesačne organizujú výlety k partnerovi projektu na Moravu.

Spolupráca medzi Mórahalom a Jimbolia viedla k rozvoju viacerých partnerstiev v rôznych oblastiach, v ktorých si partneri prostredníctvom výmeny skúseností rozširujú svoje odborné oblasti, čo prispieva k stieraniu hraníc medzi oboma krajinami patriacimi do jednej európskej rodiny.

Starosta obce Svodín Szabolcs Méri, ktorý zastupoval **Regióniu Danubius**, predstavil osadu a zároveň zdôraznil význam fondov Európskej únie a ich pridanú hodnotu v živote osady. Obec Szógyén v súčasnosti zažíva úbytok obyvateľstva a znepokojujúci úbytok mladej generácie, čo súvisí s nedostatkom príležitostí, sociálnych služieb a kvality vzdelávania v obci.

Preto sa Svodín zameriava na podporu aktivít súvisiacich s pozitívnym rozvojom mladých ľudí. Z dlhodobého hľadiska sa samospráva snaží budovať a posilňovať svoju pozíciu moderného, proeurópskeho mesta so silným programom zameraným na občanov.

Mesto má silnú tradíciu dlhodobej spolupráce so zahraničnými partnerskými mestami v Poľsku, Českej republike, Rumunsku, Srbsku a Maďarsku. V roku 2014 získalo mesto Svodín ocenenie Európsky diplom za aktívny prínos k propagácii európskych hodnôt a podporu európskych ideálov. A v rámci tohto projektu sa Svodín a Mórahalom spojili na úrovni obcí s cieľom udržať čerstvé priateľstvo prostredníctvom spoločných projektov.

Okrem formálnych prezentácií, debát a diskusií sa hostia a verejnosť pýtali aj na euroskepticizmus a ich názory na EÚ a na to, prečo je z ich pohľadu dobré alebo nie je dobré patriť do EÚ. Boli vznesené tieto pripomienky:

- Európska únia prežije, ale len vtedy, ak sa členské štáty spoja a ak bude existovať ideológia budúcnosti, ktorá bude vyhovovať všetkým štátom, aby bolo možné vybudovať dobré európske spoločenstvo. To by vytvorilo silné hospodárstvo, fungujúci vnútorný export a import.

**Funded by
the European Union**

- Cíti, že budúcnosť EÚ je rozdelená, čo nie je dobré.
- Máme veľké šťastie, že žijeme v Európskej únii, pretože nám uľahčuje cestovanie a vďaka colnej únii prosperuje obchodu.
- Nemám rád politiku, nezapájam sa do nej, takže nemám rád túto tému, dištancujem sa od nej.
- EÚ v tejto podobe nemá budúcnosť, nevidím v nej žiadnu možnosť
- Európske hodnoty sú dôležité, ale budúcnosť EÚ je ťažko predvídateľná, pretože existujú problémy, v rámci EÚ neexistuje jednota, ale napriek tomu si myslím, že Európania by sa mali zjednotiť a obhajovať európske hodnoty.
- Naša krajina (Srbsko) ešte nevstúpila do EÚ. Som si istý, že keď sa tak stane, bude sa touto otázkou zaoberať viac, ale zatiaľ nie.
- Aj naša krajina (Srbsko) by rada vstúpila do EÚ, ale v dôsledku udalostí posledných rokov a vojny tento proces stagnuje. Dúfam, že vojna sa zastaví a EÚ sa bude ďalej rozvíjať.
- Nie som extrémista: každý si o EÚ myslí, čo chce.
- Sú ľudia, ktorí sú za existenciu EÚ, a sú ľudia, ktorí hovoria o jej rozpade. Myslím si, že od brexitu sme svedkami zmien, ale som večný optimista.
- Ak sme súčasťou nejakej organizácie (EÚ), dodržiavanie pravidiel by malo byť pre každého povinné.

Okrem týchto pripomienok uviedol slovenský zástupca ako ďalšie pozitíva pozitívny vplyv spoločnej meny euro, voľné cestovanie medzi hranicami, menej administratívnych formalít pri cestovaní v rámci EÚ, užšiu spoluprácu medzi partnerskými školami, programy cezhraničnej spolupráce podporované EÚ a verejné súťaže.

Bez ohľadu na napätie a rozpory medzi členskými štátmi v rámci Európskej únie, obce a ich obyvatelia hlasujú za mier a prežitie EÚ. Pokiaľ ide o koncepciu euroskepticizmu, ukázalo sa, že je potrebné ponúknuť verejnosti viac platforiem na zdieľanie svojich pocitov v tejto oblasti a zároveň jej poskytnúť správnu úroveň informácií. Bolo by dôležité mať k dispozícii informácie v národných a menšinových jazykoch členských štátov EÚ.

Euroscepticism is an issue of growing concern to the Member States of the European Union and the nations and governing parties within them. There are many different ways of defining it, researching its causes, identifying its forms and coming up with proposals on how to combat Euroscepticism.

Jozef Dúró (a PhD student at the BCE's Doctoral School of Political Science), drawing on the views of parties within each member state, distinguishes between seven main categories that cover the full range of criticisms of the European Union, but without overlap. The categories are sovereignty-based, democracy-based, left-wing, regional-ethnic-based, neutrality-based, Eastern European and agrarian Euroscepticism.

By sovereignty-based Euroscepticism, he means when a party opposes integration, or some part of it, because it undermines the sovereignty of its country. This type has recently become quite widespread. The focus of criticism is on the perceived or actual damage to national sovereignty and/or national interests.

Democracy-based Euroscepticism is based on the so-called "democratic deficit" in the European Union. This type of Euroscepticism gained ground mainly after the Maastricht Treaty, with the emergence of single-issue Eurosceptic parties. A common feature of these parties is that they form groups focused on EU issues,

**Funded by
the European Union**

which are not long-lived.

By left Euroscepticism we mean the variety of Euroscepticism in which the arguments are classically based on left values. To give an example: Europe is not social enough, criticism of the common foreign and security policy or the creation of a common European army. Most of the parties in this category also have an anti-capitalist and partly anti-globalisation stance. The category of regional-ethnic-based Euroscepticism could also be called democracy-based Euroscepticism, since most of the parties in this category criticise the EU's decision-making mechanisms in some form. However, it is reasonable to separate these parties from democracy-based Euroscepticism, because the majority of these parties are regionalist/separatist parties, mainly investing more in the regions, criticising along regional lines.

Neutrality-based Euroscepticism is a rather specific phenomenon of criticism of the EU, and it is by no means true of many parties in many countries. In the majority of countries, one can speak of this phenomenon in countries that are declared neutral. Of the EU Member States, only Austria, Finland, Ireland and Sweden come to mind. For these parties, sovereignty is not the central issue, but rather the need to opt out of the military alliance system (WEU) that is being created to establish a common army.

Agrarian-based Euroscepticism is when a party formulates its criticism of the EU with an emphasis on the agrarian sector. The basis of these criticisms is mainly based on the fact that the Common Agricultural Policy receives less and less money in the EU budget. Another thorny issue in this area is the issue of allowing foreigners to buy land, which has been and still is a source of considerable controversy in several Member States.

As well as being anti-globalist, eastern European Euroscepticism is also due to the significant influx of foreign capital into the region following the political changes of 1989-90, which these parties often see as a takeover of their home countries. Within the EU, this is a so-called Eastern European phenomenon, as it is difficult to imagine a case where a Eurosceptic party in Western Europe is worried about being 'bought up' by Eastern European Member States. At the same time, a group of Western European Eurosceptic parties use strong anti-immigrant rhetoric, least concerned with Eastern European immigrants with common European roots and similar cultures, and more concerned with Muslim and East Asian migrants.

So we can see that the parties in the Member States have their own ideas, concerns and problems. This also has an impact on the population in the Member States, who are often caught up in a maze of ignorance, information dumping and hoaxes, making it difficult for them to form a strong opinion, think realistically and take decisions. It is not easy to find truth and balance in today's chaos, so there is a need for people to get the right quality of information, to understand what is happening in the EU and to be informed about how it affects their lives and the impact it has on their families' lives; what the consequences of any action might be. There is a need to provide platforms for people to be informed, to share their experiences and to formulate real opinions.

Mórahalom was able to provide this opportunity in 2021, in the framework of the CERV-2021- CITIZENS-TOWN programme, through the "**Platform for challenging of Euroscepticism**" project, funded by the European Union.

The event was combined with a conference as part of the programme. The reason for the meeting of the municipalities was, on the one hand, the growing number of Eurosceptics, for whom it was necessary to talk, to learn about their views and the reasons behind their scepticism.

The conference, which lasted several hours, was

**Funded by
the European Union**

an opportunity for the public and guests to present the Mórahalom partnership (Lovosice - CZ, Uniejów - PL, Communa Sanmartin RO, Orasul Jimbolia RO, Municipality of Temerin SRB, City of Zrenjanin SRB, Regiónia Danubius – Svodín SK, and other guest speakers from CESCO and the Faculty of Law and Political Sciences of the University of Szeged) were also able to listen to valuable and informative presentations on Euroscepticism.

Our project aimed to eliminate misconceptions, reconcile differences and explain people's questions. The priorities of the project are in line with the priorities of CITIZENS-TOWN, i.e., we consider it important to combat Euroscepticism:

- Strengthening a common European identity by building a common historical memory
- Improving understanding of the functioning of the Union
- Active participation in the shaping of EU policies
- Dialogue between national cultures
- Tolerance towards minorities and the reduction of social polarisation.

The remainder of this publication contains a non-exhaustive summary of the presentations given at the conference, the views and opinions on Euroscepticism expressed by the project partner municipalities and guest speakers. Several of the presentations were also a success story of EU accession, which is certainly a positive development.

The lecturer of the Faculty of Law and Political Sciences of the University of Szeged, Jarmo Gombos, discussed the following topics in his presentation "Brexit: challenges and opportunities":

- Opportunities and Challenges for the UK.
- Opportunities and challenges for the European Union
- Opportunities and opportunities for the EU - opportunities and opportunities for the UK.
- Opportunities and challenges for Brexit

Jarmo Gombos explored the topic of Brexit and examined its impact and significance from the perspective of both the UK and the European Union. The United Kingdom left the European Union on 31 January 2020, but the exit was followed by a transition period until 31 December 2020, based on an agreement between the European Union and the United Kingdom.

During this transitional period, EU law was to continue to apply in the UK, and the UK (and the EC) was to continue to be included in the scope of the Member States in EU law. Gombos discussed the extent to which the EC has succeeded in asserting its sovereignty, the situation in Northern Ireland and Scotland, the state of play on immigration, border control, visas, foreign workers and migrants from third countries, and the management of COVID-19. The generally Eurosceptic parties softened their stance after seeing the British failure. It has lost one of its largest economies and a significant part of its population.

For the UK: partial success on sovereignty and borders; failure on trade and NHS funding.
For the EU: success in preventing the spread

**Funded by
the European Union**

of aliens and maintaining its rule-making role. Failure to assess the scope for deepening and unblocking cooperation.

CESCI's Melinda Benczi and Océane Menu spoke on the following topics in their presentation "Introduction to the European Union's decision-making processes":

- What is the European Union?
- What is the EU decision-making process?
- How do EU decisions affect people's daily lives?
- How can European citizens influence EU decisions?

The benefits of EU decisions and achievements included peace and stability, the Euro single currency, freedom of movement (single market, Schengen area), the existence of a single market, the presumed uniformity of regulation between member states, the provision of regional growth funds (cohesion funds), the creation of better jobs and protection of workers, and the Erasmus+ programme.

The disadvantages of EU decisions and results included difficulties in meeting regulations/needs, less national sovereignty, overcrowding due to immigration, economic links between Member States, complex and slow system, legal harmonisation at the expense of national and local specificities, lack of representativeness and citizen participation in EU decision-making bodies.

They stressed the importance of participation in cross-border cooperation as the closest way for citizens to get closer to the EU. They highlighted the importance and work of CESCO, a Hungarian association which aims to reduce the divisive effects of (state) borders in Central Europe. It carries out research, develops strategic plans, prepares and implements projects, supports cross-border cooperation practitioners and participates in policy-making at national and EU level.

The representative of the Municipality of Uniejów presented the "Success of the EU Fund based on the example of the Municipality of Uniejów". The presentation of the municipality was based on the positive changes that the municipality of Uniejów has undergone thanks to Poland's accession to the EU. Thanks to EU funding, they have been able to make more investments. The municipality is characterised by a rich geothermal water source, extensive tourism infrastructure, environmental resources, a historic castle (14th century) surrounded by a 19th century park complex, the attraction of the Warta River, rich cultural potential, urban-cultural-historical attractions and a thriving real estate sector.

The rapporteur outlined the socio-economic situation in Uniejów before the investment.

- the decline of the light industry,
- lack of large jobs,
- high unemployment,
- social impoverishment;
- the predominance of economic activity in the agricultural sector,
- low share of the service sector;
- lack of heating network infrastructure;
- under-utilisation of geothermal resources;

In 1999, Geotermia Uniejów Sp. z o.o. was established, and in 2000-2001 the first buildings were heated by the installation of a geothermal heating system.

**Funded by
the European Union**

Poland became a member of the European Union on 1 May 2004 and this was a breakthrough for the municipality. A number of EU investments have been implemented, with examples such as the following:

- "UZDROWISKO UNIEJÓW PARK" Medical Institute of Human Health was established
- 14th century Archbishop's Castle renovated
- Renovation of the HOTEL & SPA LOVAG Castle
- Relocation of the windmill and establishment of the windmill farm
- Reconstructed a building used for artists' retreats and creative work
- Construction of an indoor football pitch complex
- Modernisation of the public lighting network - City of Lights
- Construction of a geothermal network
- Reconstruction of the library
- Digitisation of the school programme
- Complete construction of the 1-2-3 phase of the Thermal Spa complex
- In 2022, Uniejów was included in the UNESCO list of CULTURAL HERITAGE OF CULTURE OF LIFE.

Vasile Pop, E-TRANSPORT Project Manager, spoke about the cooperation between Jimbolia and Mórahalom, which was successfully implemented in 2013-2014 in partnership with the town of Jimbolia in the framework of the Hungary-Romania Cross-border Cooperation Programme 2007-2013. In the framework of the programme, they worked on the development of sustainable water management infrastructure in the Hungarian-Romanian border region: ESUWATER (the slogan of the programme: Two countries, one goal, common success!).

On 1 March 2019, Jimbolia and the town of Mórahalom embarked on a new path: they worked on the implementation of the project "Green Transport - Development of Sustainable Mobility in the Sister Cities of Jimbolia and Mórahalom", abbreviated E-Transport, funded by the Interreg V-A Romania-Hungary programme. The slogan of the programme is: Partnership for a better future! The project paved the way for a new area of cooperation between the two twin towns of Jimbolia and Mórahalom: public transport.

The main objectives of the project were to create an environmentally friendly public transport system, to improve local public transport in Jimbolia and Mórahalom, and to strengthen links between communities on both sides of the Romanian-Hungarian border.

As part of the project, Jimbolia bought two minibuses to build the transport system, built a parking lot with charging stations for electric vehicles, installed a "digital tree" with Wi-Fi connection, and Mórahalom bought an electric minibus and built two charging stations with parking.

Jimbolia launched the free public transport system in Jimbolia on 1 July 2022.

In addition to local routes, trips are organised at least once a month to the project partner in Mórahalom.

The cooperation between Mórahalom and Jimbolia has led to the development of a number of partnerships in different fields, from which the partners are expanding their areas of expertise through exchanges of experience, contributing to the blurring of the boundaries between the two countries belonging to the same European family.

The Mayor of Svodín, Szabolcs Méri, representing Régióania Danubius, introduced the settlement and also emphasized the importance of the European Union funds and their value-adding effect in the life of the settlement.

**Funded by
the European Union**

Svodín is currently experiencing a depopulation, with a worrying decline in the younger generation, linked to a lack of opportunities, social services and quality of education in the municipality.

Therefore, Svodín aims to support activities related to the positive development of young people. In the long term, the municipality aims to build and strengthen its position as a modern, pro-EU town with a strong citizen-centred agenda. The municipality has a strong tradition of long-term cooperation with international partner municipalities in Poland, the Czech Republic, Romania, Serbia and Hungary. In 2014, Svodín was awarded the European Diploma Prize for its active contribution to the promotion of European values and support for European ideals. And in the framework of the present project, Svodín and Mórahalom have been linked at the municipal level, with the aim of maintaining the fresh friendship through joint projects.

In addition to the formal presentations, debates and discussions, the guests and the public were also asked about Euroscepticism and their views on the EU, and why it is good or not so good to belong to the EU from their point of view. The following comments were made:

- The European Union will survive, but only if the member states come together and if there is an ideology for the future that suits all states, so that a good European community can be built. This would generate a strong economy and a functioning internal export-import sector.

- He feels a division in the future of the EU, which is not good.
 - We are very lucky to live in the European Union because it makes travel easier, it benefits trade because of the customs union.
 - I don't like politics, I don't get involved in it, so I don't like this subject, I distance myself.
 - The EU in this form has no future, I don't see it as an option
 - European values are important, but the future of the EU is difficult to see because there are problems, there is no unity within the EU, but I think that Europeans should unite and stand up for European values.
 - Our country (Serbia) has not yet joined the EU. Once it does, I am sure that it will be more concerned about this issue, but not yet.
 - Our country (Serbia) would also like to join the EU, but the events of recent years and the war have stagnated this process. I hope that the war will end and the EU will continue to develop.
 - I am not an extremist: everyone thinks what they want about the EU.
 - There are people who are for the existence of the EU and people who talk about its disintegration. Since Brexit, I think we have seen changes, but I am an eternal optimist.
 - If we are part of an organisation (EU) then a rule following should be a must for everyone.
- In addition to the comments, the positive impact of the common euro currency, free travel between borders, less administrative paperwork when travelling within the EU member states, closer cooperation between twin schools, EU-supported cross-border cooperation programmes and tenders were also mentioned as positive aspects.

Overall, whatever the tensions and divisions between Member States within the European Union, the municipalities and their inhabitants are voting for peace and the survival of the EU. As for the concept of Euroscepticism, it has been shown that there is a need to offer more platforms for the public to share their feelings on this issue, while providing them with the right level of information. It would be important to have information available in the national and minority languages of the EU Member States.

**Funded by
the European Union**

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them."

"Az Európai Unió által finanszírozott.
A kifejtett nézetek és vélemények
azonban kizárólag a szerző sajátjai, és nem
feltétlenül tükrözik az Európai Unió véleményét.
Ezekért sem az Európai Unió, sem a támogatást
nyújtó hatóság nem tehető felelőssé."

"Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory
a stanoviská sú však len názormi autora a nemusia
odrkadlovať názory a stanoviská Európskej únie.
Európska únia ani orgán poskytujúci príspevok za
ne nemôžu niesť zodpovednosť."

A kiadványt készítette és kiadja:

Mórahalom Városi Önkormányzat
Cím: 6782, Mórahalom, Szentháromság tér 1.
Telefon: +3662/281-022
E-mail: info@morahalom.hu

**Funded by
the European Union**